

Indeks transparentnosti preduzeća u državnom vlasništvu (PETRA 2026)

Transparentnost Srbija

oktobar 2026

Ova publikacija je omogućena podrškom Ambasade Nemačke u Beogradu. Za sadržaj ove publikacije odgovorna je Transparentnost Srbija i ne odražava nužno stavove Ambasade Nemačke u Beogradu.

Sadržaj

Uvodne napomene	3
O projektu i o metodologiji.....	4
O projektu	4
Metodologija	6
Nalazi istraživanja	9
Preporuke	16

Uvodne napomene

Indeks transparentnosti preduzeća u državnom vlasništvu (PETRA - Public Enterprises Transparency Index - 2026) za 2026. godinu predstavlja ocenjivanje i rangiranje 34 preduzeća u vlasništvu Republike Srbije, na osnovu 30 indikatora.

Istraživanje je realizovano po metodologiji koja je razvijena 2019. godini, u saradnji sa Transparency International Češke Republike. Tada je sprovedeno ocenjivanje i rangiranje u obe zemlje, po istovetnim indikatorima. Istraživanje je u Srbiji ponovo sprovedeno 2021. godine, a uzorak je činilo 17 republičkih i 16 lokalnih javnih preduzeća. PETRA je realizovana i 2025. godine na uzorku od 61 preduzeća u vlasništvu lokalnih samouprava. U prvom ciklusu korišćena su 34 indikatora, a u svim ostalim 30, pa je moguće poređenje rezultata za preduzeća koja su bila u uzorku u više ciklusa.

Indikatori, njih 30, podeljeni su u četiri kategorije - Položaj preduzeća (7 indikatora), Poslovanje (11), Procedure (4) i Dostupnost podataka (8).

Ukupno osam indikatora odnosi se na informacije koje su preduzeća dužna da objave po Zakonu o javnim preduzećima ili Zakonu o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu Republike Srbije.

3

Podaci su prikupljeni sa sajtova preduzeća. Za sve indikatore moguće je dobiti 0 poena (informacije ili tražene procedure ili prakse nema, nije javno dostupna); 1 poen - postoji ili je dostupna delimično, odnosno 2 poena - pronađena ili dobijena informacija, u potpunosti.

Nakon prikupljanja podataka, rezultati su verifikovani, sva preduzeća su dobila priliku da ukažu ukoliko je neki od traženih podataka dostupan, ali ga istraživači nisu pronašli, a potom je sačinjena konačna tabela.

Na dopise u vezi sa verifikacijom odgovorilo je 12 od 34 preduzeća¹.

¹ Državna lutrija Srbije, Kopaonik, Metohija, Mreža Most, Nuklearni objekti Srbije, Palić, Putevi Srbije, Službeni glasnik, Srbijašume, NP Tara, Transnafta i Zavod za udžbenike.

O projektu i o metodologiji

O projektu

Istraživanje "Indeks transparentnosti preduzeća u državnom vlasništvu PETRA 2026" deo je projekta „Odgovorne javne nabavke i odgovorna javna preduzeća u službi javnog interesa“, koji Transparentnost Srbija realizuje uz podršku Ambasade Nemačke u Beogradu.

Cilj projekta je rešavanje problema u oblasti od izuzetnog značaja za građane Srbije, gde se preklapaju dve sfere sa visokim rizikom od korupcije – javne nabavke i poslovanje javnih (državnih) preduzeća. U tom kontekstu, opšti cilj projekta je unapređenje integriteta i jačanje vladavine prava u profesionalnom upravljanju državnim preduzećima i u procesima nabavke radova, dobara i usluga, kao i povećanje koristi koju građani Srbije imaju od njihovog poslovanja, a sve to putem nezavisnog nadzora od strane civilnog društva, zagovaranja, podizanja svesti i pravnih inicijativa.

Istraživanje PETRA, kao deo tog projekta, meri i ocenjuje transparentnost preduzeća u državnom vlasništvu. Važno je napomenuti da je najveći deo preduzeća u uzorku transformisan iz pravne forme javnog preduzeća u društva sa ograničenim upravljanjem i akcionarska društva u poslednjih 18 meseci. S obzirom na to da je 13 preduzeća bilo u uzorku i 2021. godine, PETRA 2026 pokazuje da li je promena pravne norme imala za posledicu i povećanje transparentnosti.

4

Javna preduzeća, odnosno preduzeća u državnom vlasništvu u Srbiji su identifikovana kao jedno od najproblematičnijih područja u borbi protiv korupcije. Sistem partijske kontrole i podele upravljanja preduzećima između partija ili neformalnih centara moći, koji funkcionišu decenijama, nisu prestali ni usvajanjem dva nova Zakona o javnim preduzećima u proteklih sedam godina, ali ni usvajanjem strategije i pratećeg zakona² na osnovu kojih su javna preduzeća transformisana u doo i ad. Zakon iz 2012. godine, koji je "proglasio" depolitizaciju i veću transparentnost i odgovornost, nije u praksi doneo primetan pomak i predstavljao je značajno razočaranje, što je pokazalo i [istraživanje Transparentnosti Srbija](#) iz 2014. Zakon je ostavio prostora za netransparentno ponašanje i, posledično, za korupciju. Loše formulisane odredbe ili rupe u zakonu nisu bile toliko problem koliko nedostatak (političke) volje za njegovo sprovođenje. Problemi su samo delimično (normativno) rešeni novim Zakonom o javnim preduzećima iz 2016. godine. Neke od sugestija koje je davala TS su uključene u odredbe novog zakona, ali mnogi su problemi ostali, a neki novi problemi pojavili su se zbog neprecizno ili zamagljeno formulisanih odredbi. Loše stanje u ovoj oblasti potvrđeni su [istraživanjima koje je TS sprovela 2017.](#) godine (zabeležen minimalni napredak u oblasti transparentnosti, na šta je u velikoj meri uticalo samo istraživanje - na početku istraživanja samo je jedno od 30 JP

² Strategija državnog vlasništva i upravljanja privrednim subjektima koji su u vlasništvu Republike Srbije za period od 2021. do 2027. godine (Službenik glasnik 36/2021) i Zakon o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu Republike Srbije (Službeni glasnik 76/2023)

objavilo sve dokumente i informacije propisane Zakonom, a nakon što je TS uputila brojne dopise JP i njihovim osnivačima, ove obaveze je na kraju monitoringa u potpunosti ispunilo osam preduzeća, dok je još deset uspostavilo sistem redovnog objavljivanja, iako je objavljivanje određenih dokumenata kasnilo. Novi Zakon o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu Republike Srbije doneo je nove korupcijske rizike, na koje je TS [upozorila](#), a u slučaju Elektroprivrede Srbije, koja je transformisana u AD i pre stupanja ovog zakona na snagu, [pokazalo](#) se da nova pravna forma ne donosi pomake po pitanju transparentnosti.

Što se tiče nominalnog uređenja transparentnosti, odnosno „javnosti rada“, Zakon o upravljanju privrednim društvima nije doneo dodatne obaveze, ali nije ni umanjio obaveze, izuzev što više ne postoji obaveza izrade tromesečnog izveštaja o realizaciji programa poslovanja, pa time ni njegovog objavljivanja. Istraživanje PETRA, međutim, izlazi iz okvira onoga što je propisano i Zakonom o javnim preduzećima i Zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu Srbije. Naime, čak i ako su ispunjene obaveze koje se odnose na transparentnost iz zakona, to ne znači da će transparentnost preduzeća u državnom vlasništvu biti na zadovoljavajućem nivou. Razlog za to su same zakonske odredbe u kojima nema obaveze potpune transparentnosti imenovanja članova menadžmenta (direktora, članova skupštine, nadzornog odbora), centralizovane publikacije zbirnih podataka za sva preduzeća u državnom vlasništvu, podataka o analizi izveštaja o radu, objavljivanje dokaza o ispunjavanju uslova za izbor u organe upravljanja. Pored toga, sa svakim narednim zakonom koji uređuje ovu materiju (Zakon o JP iz 2012 i 2016. godine i Zakon o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu Srbije iz 2023. godine) kontinuirano su snižavani standardi u vezi sa imenovanjem vršioca dužnosti direktora.

5

Pored segmenta posvećenog javnim nabavkama i istraživanja PETRA, projekat „Odgovorne javne nabavke i odgovorna javna preduzeća u službi javnog interesa“ bavi se i položajem organa upravljanja u preduzećima u državnom vlasništvu, čemu je posvećen poseban izveštaj.

Metodologija

Indeks transparentnosti PETRA je oruđe za merenje i ocenjivanje transparentnosti i rangiranje javnih preduzeća i preduzeća u državnom vlasništvu koje su zajednički osmislili organizacije Transparentnost Srbija i Transparency International Češke Republike. Prvi put je primenjeno u istraživanju 2019. godine.

U istraživanju PETRA 2026 transparentnost je ocenjivanja na osnovu 30 indikatora (indikatorskih pitanja), koji su podeljeni u četiri kategorije - Položaj preduzeća, Poslovanje, Procedure i Dostupnost podataka. U spisku su zvezdicom označeni indikatori koji obuhvataju informacije čije je objavljivanje obavezno po Zakonu o javnim preduzećima ili Zakonu o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu Republike Srbije. Odgovori na indikatorska pitanja su traženi na sajtovima preduzeća. Ukoliko informacije nisu nađene ocena je 0, u slučajevima kada je informacija bila parcijalna, ocena je bila 1, a za informacije dostupne u celosti, dodeljivana je ocena 2.

Ovo su indikatori, po kategorijama:

A-Položaj (preduzeća)

1. Da li je na sajtu dostupan dokument koji jasno opisuje nadležnost preduzeća, strategiju, cilj poslovanja (statut, osnivački akt)?*
2. Da li je sproveden javni konkurs za izbor direktora?
3. Da li je na sajtu dostupan broj zaposlenih u preduzeću?
4. Da li su na sajtu dostupne osnovne informacije (imena, funkcije, kontakti) o menadžmentu (struktura menadžmenta zavisi od pravnog okvira)?*
5. Da li su na sajtu dostupni profesionalni CV-jevi menadžmenta (struktura menadžmenta zavisi od pravnog okvira)?*
6. Da li su javno dostupni zapisnici sa sednica nadzornih tela preduzeća u proteklih 12 meseci?
7. Da li je na sajtu objavljen popis imovine (ili informacija o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine - nekretnine, vozila i sl) preduzeća?

B - Poslovanje

8. Da li su na sajtu objavljeni kvartalni izveštaji o realizaciji programa poslovanja?*
9. Da li je na sajtu objavljen godišnji plan/program poslovanja preduzeća?*
10. Da li je na sajtu objavljen godišnji izveštaj o radu preduzeća?*
11. Da li je na sajtu objavljen cenovnik usluga koje pruža preduzeće?
12. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja za prethodne 3 godine?*
13. Da li su na sajtu objavljeni podaci o dugovima i kreditima preduzeća?
14. Da li su na sajtu objavljeni podaci o novčanim potraživanjima preduzeća?
15. Da li je na sajtu objavljena informacija o politici naplate potraživanja preduzeća?

16. Da li je na sajtu objavljen plan javnih nabavki za tekuću godinu?*
17. Da li su pozivi za javne nabavke objavljeni na sajtu?
18. Da li su obrazložene odluke o dodeli ugovora za JN objavljene na sajtu?

C - Procedure

19. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa troškovima reprezentacije?
20. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa korišćenjem službenih automobila?
21. Da li je na sajtu objavljen pravilnik/vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače?
22. Da li su na sajtu objavljeni podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača?

D - Dostupnost podataka

23. Da li je na sajtu objavljen akt kojim se utvrđuje interna struktura preduzeća, broj zaposlenih i opis njihovih radnih mesta (sistematizacija)?
24. Da li je na sajtu objavljena odluka o izboru/postavljenju direktora preduzeća?
25. Da li je na sajtu dostupan Etički kodeks?
26. Da li postoji posebna stranica (podstranica) na sajtu preduzeća, posvećena javnim nabavkama?
27. Da li su podaci o troškovima sponzorstava objavljeni na sajtu (ili je dostupna informacija da preduzeće ne dodeljuje sponzorstva)?
28. Da li su podaci o troškovima reklamiranja, konsultantskim uslugama i marketinga objavljeni na sajtu (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)?
29. Da li su ugovori za reklamiranje, konsultantske usluge i marketing objavljeni na sajtu (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)?
30. Da li su ugovori za pravne usluge (namena, iznos i sl) objavljeni na sajtu?

7

Ocene su sabrane i podeljene sa teoretski maksimalnim brojem i na taj način je dobijen indeks koji zapravo predstavlja procenat od maksimalne moguće ocene.

Tokom prikupljanja podataka izvršena je i verifikacija - sva preduzeća su dopisom obaveštena o istraživanju, ukazano im je koje informacije nisu pronađene i pozvana su da dostave odgovor gde se informacije mogu pronaći, u slučaju da su istraživači načinili previd (ili u slučaju da su u međuvremenu postavljene).

Uzorak obuhvata sva preduzeća koja su imala obavezu izbora direktora na javnom konkursu u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, a prema spisku objavljenom na sajtu Ministarstva privrede.

Ovo su preduzeća obuhvaćena istraživanjem:

Elektroprivreda Srbije AD, Srbijagas, JP za podzemnu eksploataciju uglja Resavica, Srbijavode doo, Nuklearni objekti Srbije doo, Transnafta AD, Pošta Srbije doo, Srbijašume doo, Putevi Srbije doo, Službeni glasnik, Zavod za udžbenike doo, Stara planina, Mreža – Most doo, Društvo sa ograničenom odgovornošću za skloništa, Jugoimport SDPR, Elektromreže Srbije AD, Emisiona tehnika i veze doo, Skijališta Srbije doo, Nacionalni park Kopaonik doo, Nacionalni park Tara doo, Nacionalni park Fruška gora doo, Nacionalni park Đerdap doo, Nacionalni park Šar planina, Železnice Srbije AD, Srbija voz AD, Srbija kargo AD, Infrastruktura železnice Srbije AD, Državna lutrija Srbije doo, Koridori Srbije doo, Tvrđava Golubački grad doo, Park prirode Mokra gora doo, Rezervat Uvac doo, Park Palić doo i Metohija doo.

Nalazi istraživanja

Preduzeća su rangirana po procentima od maksimalnog broja poena (0-100%) i svrstana u pet kategorija - potpuno transparentna (81-100%), uglavnom transparentna (61-80,9%), delimično transparentna (41-60,9%), uglavnom netransparentna (21-40,9%) i netransparentna (0-20,9%).

U prvoj kategoriji ne nalazi se nijedno preduzeće, dok je u drugoj kategoriji šest preduzeća. Prosečna ocena je 42,1%, što je u trećoj kategoriji (delimično transparentna), ali blizu granice četvrte kategorije (uglavnom netransparentna).

Tabela broj 1: Opšte ocene transparentnosti

Ocena	Broj preduzeća
Potpuno transparentna	0
Uglavnom transparentna	6
Delimično transparentna	15
Uglavnom netransparentna	5
Netransparentna	8

9

U kategoriji "Uglavnom transparentna" nalaze se Park Palić doo, Putevi Srbije doo, Pošta Srbije doo, Zavod za udžbenike doo, Mreža Most doo i Nacionalni park Tara doo.

Najlošije su rangirani, u kategoriji "Netransparentni", Nacionalni park Šar planina (3,3%), Tvrđava Golubački grad (10%) i Park prirode Mokra gora doo (13,3%).

Rangiranje svih preduzeća, sa svim indikatorima, nalazi se u eksel tabeli dostupnoj [na sajtu TS](#). Ovde je predstavljen izvod – rang i ocene (procenat od maksimuma) svih preduzeća.

Tabela broj 2: Pojedinačne ocene preduzeća

Red. broj	Preduzeće	Ocena
1.	Park Palić doo	73.3%
2.	Putevi Srbije doo	70.0%
3.	Pošta Srbije doo	66.7%
4.	Zavod za udžbenike doo	66.7%
5.	Mreža – Most doo	66.7%
6.	Nacionalni park Tara doo	63.3%
7.	Elektroprivreda Srbije AD	60.0%
8.	Srbijavode doo	60.0%
9.	Emisiona tehnika i veze doo	60.0%
10.	Državna lutrija Srbije doo	60.0%
11.	Transnafta AD	53.3%
12.	Nacionalni park Đerdap doo	53.3%
13.	Srbija kargo AD	53.3%
14.	Skijališta Srbije doo	50.0%
15.	Srbijašume doo	46.7%
16.	Nuklearni objekti Srbije doo	43.3%
17.	Društvo sa ograničenom odgovornošću za skloništa	43.3%
18.	Železnice Srbije AD	43.3%
19.	Infrastruktura železnice Srbije AD	43.3%
20.	Službeni glasnik	41.7%
21.	Nacionalni park Kopaonik doo	41.7%
22.	Koridori Srbije doo	36.7%
23.	JP za podzemnu eksploataciju uglja Resavica	33.3%
24.	Nacionalni park Fruška gora doo	33.3%
25.	Rezervat Uvac doo	23.3%
26.	Metohija doo	23.3%
27.	Srbijagas	20.0%
28.	Elektromreže Srbije AD	20.0%
29.	Srbija voz AD	20.0%
30.	Stara planina	16.7%
31.	Jugoimport SDPR	16.7%
32.	Park prirode Mokra gora doo	13.3%
33.	Tvrđava Golubački grad doo	10.0%
34.	Nacionalni park Šar planina	3.3%

Legenda:

(**žutim** su osenčeni redni brojevi preduzeća koja su odgovorila na dopis u vezi sa verifikacijom rezultata) Ocene su osenčene bojom u skladu sa kategorijama transparentnosti:

Uglavnom transparentna (61-80,9%)

Delimično transparentna (41-60,9%)

Uglavnom netransparentna (21-40,9%)

Netransparentna (0-20,9%)

Prosečna ocena za 34 preduzeća je 42,1%, što je manje od proseka za 17 preduzeća u vlasništvu Republike koja su bila obuhvaćena istraživanjem 2021. godine. Tada je prosek bio 48,7%. Ako se posmatraju samo 14 preduzeća koja su bila obuhvaćena u oba istraživanja, takođe se beleži pad – u PETRA 2021 tih 14 su imali prosek 53,7%, a sad imaju 50,2%.

U tabeli broj 3. prikazano je poređenje ocena u istraživanju 2026, 2021. i 2019. godine.

Preduzeće	Ocene PETRA 2026	Ocene PETRA 2021	Ocene PETRA 2019	Realni rast ocene 2026/2021	Nominalni rast ocene
Elektroprivreda Srbije AD	60.0%	58.3%	62.2%	2.9%	1.7%
Srbijagas	20.0%	25.0%	29.7%	-20.0%	-5.0%
JP za podzemnu eksploataciju uglja Resavica	33.3%	33.3%	40.5%	0.0%	0.0%
Srbijavode	60.0%	68.3%	69.4%	-12.2%	-8.3%
Transnafta	53.3%	58.3%	63.5%	-8.6%	-5.0%
Pošta Srbije doo	66.7%	61.7%	55.4%	8.1%	5.0%
Srbijašume	46.7%	46.7%	47.3%	0.0%	0.0%
Službeni glasnik	41.7%	58.3%	59.5%	-28.6%	-16.7%
Emisiona tehnika i veze doo	60.0%	68.3%	64.9%	-12.2%	-8.3%
Putevi Srbije	70.0%	73.3%	63.5%	-4.5%	-3.3%
Nacionalni park Kopaonik doo	41.7%	45.0%	16.2%	-7.4%	-3.3%
Državna lutrija Srbije doo	60.0%	51.7%	NA	16.1%	8.3%
Srbija kargo AD	53.3%	50.0%	66.2%	6.7%	3.3%
Koridori Srbije doo	36.7%	53.3%	NA	-31.3%	-16.7%
Prosek:	50.2%	53.7%	53.2%		

U koloni „Ocena PETRA 2026“ bojama su, kao u prethodnoj tabeli označene kategorije u kojima su preduzeća na osnovu ovogodišnje ocene, dok su u kolonama „Realni rast ocene“ i „Nominalni rast ocene“ označeni rast (zelenom), stagnacija (žutom) i pad (crvenom) u odnosu na istraživanje pre pet godina.

Od 14 preduzeća koja su bila u uzorku 2021. i 2026. godine, samo četiri su unapredila transparentnost, od toga tri neznatno, a samo je Državna lutrija Srbije značajnije popravila skor. Dva preduzeća imaju istu ocenu, dok ih je osam pokvarilo rezultat, odnosno smanjena je transparentnost. Smanjenja su u nominalnom iznosu od 3,3% do 16,7%, odnosno u relativnom od 4,5% do 31,3%.

Među najbolje rangiranim preduzećima, sa ocenama u opsegu „uglavnom transparentna“, nema nijednog akcionarskog društva – sva su društva sa ograničenom odgovornošću. Sve ovo ukazuje da transformacija pravne norme ne samo da nije rezultirala većom transparentnošću, već je ona i smanjena.

Kada se posmatraju indikatori, najbolje ocene su u oblasti „Položaj“ (preduzeća). Osnovni podaci o menadžmentu mogu se naći na sajtovima 30 od 34 preduzeća iz uzorka. S druge strane, profesionalni CV svih članova menadžmenta nalaze se na samo 15 sajtova. Statut ili osnivački akt ne mogu se naći na sajtovima sedam preduzeća.

Najlošije je stanje u oblastima objavljivanja ugovora za pravne usluge i informacije o politici naplate potraživanja (0%). Zapisnici sa sednica NO ili skupštine nalaze se na sajtu jednog, a odluka o postavljenju/izboru direktora na sajtu dva preduzeća.

Tabela broj 4: Prosečna ocene po indikatorima

Broj ind.	Indikator	Prosečna ocena
4	Da li su na sajtu dostupne osnovne informacije (imena, funkcije, kontakti) o menadžmentu - direktoru i članovima NO odnosno skupštine?	88.2%
1	Da li je na sajtu dostupan dokument koji jasno opisuje nadležnost preduzeća, strategiju, cilj poslovanja? (statut, osnivački akt)	79.4%
16	Da li je na sajtu objavljen plan javnih nabavki za tekuću godinu?	77.9%
26	Da li postoji posebna stranica na sajtu preduzeća, posvećena javnim nabavkama?	76.5%
3	Da li je na sajtu dostupan broj zaposlenih u preduzeću?	73.5%
13	Da li su na sajtu objavljeni podaci o dugovima i kreditima preduzeća?	73.5%
28	Da li su podaci o troškovima reklamiranja, konsultantskim uslugama i marketinga objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)	70.6%
11	Da li je na sajtu objavljen cenovnik usluga koje pruža preduzeće?	67.6%
27	Da li su podaci o troškovima sponzorstava objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće ne dodeljuje sponzorstva)	67.6%
9	Da li je na sajtu objavljen godišnji plan/program poslovanja preduzeća?	64.7%
10	Da li je na sajtu objavljen godišnji izveštaj o radu preduzeća?	63.2%
8	Da li su na sajtu objavljeni kvartalni izveštaji o realizaciji programa poslovanja?	60.3%
7	Da li je na sajtu objavljen popis imovine (ili informacija o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine - nekretnine, vozila i sl) preduzeća?	52.9%
12	Da li je na sajtu objavljen izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja za prethodne 3 godine?	52.9%
14	Da li su na sajtu objavljeni podaci o novčanim potraživanjima preduzeća?	47.1%
5	Da li su na sajtu dostupni profesionalni CV menadžmenta - direktora i članova NO?	45.6%
21	Da li je na sajtu objavljen pravilnik/vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače?	44.1%
23	Da li je na sajtu objavljen akt kojim se utvrđuje interna struktura preduzeća, broj zaposlenih i opis njihovih radnih mesta (sistematizacija)?	35.3%
22	Da li su na sajtu objavljeni podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača?	30.9%
25	Da li je na sajtu dostupan Etički kodeks?	23.5%
20	Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa korišćenjem službenih automobila?	14.7%
29	Da li su ugovori za reklamiranje, konsultantske usluge i marketing objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)	11.8%
2	Da li je sproveden javni konkurs za izbor direktora?	8.8%
17	Da li su pozivi za javne nabavke objavljeni na sajtu?	8.8%
19	Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa troškovima reprezentacije?	7.4%
18	Da li su obrazložene odluke o dodeli ugovora za javne nabavke objavljene na sajtu?	5.9%
24	Da li je na sajtu objavljena odluka o izboru/postavljenju direktora preduzeća?	5.9%
6	Da li su javno dostupni zapisnici sa sednica nadzornih tela preduzeća u proteklih 12 meseci?	2.9%
15	Da li je na sajtu objavljena informacija o politici naplate potraživanja preduzeća?	0.0%
30	Da li su ugovori za pravne usluge (namena, iznos i sl) objavljeni na sajtu?	0.0%

13

Tabela broj 5: Poređenje ocena po indikatorima 2026/2021

Indikatori	2026	2021
Da li je na sajtu dostupan dokument koji jasno opisuje nadležnost preduzeća, strategiju, cilj poslovanja? (statut, osnivački akt)	79.4%	83.3%
Da li je sproveden javni konkurs za izbor direktora?	8.8%	51.5%
Da li je na sajtu dostupan broj zaposlenih u preduzeću?	73.5%	95.5%
Da li su na sajtu dostupne osnovne informacije (imena, funkcije, kontakti) o menadžmentu - direktoru i članovima NO?	88.2%	81.8%
Da li su na sajtu dostupni profesionalni CV-jevi menadžmenta - direktora i članova NO?	45.6%	57.6%
Da li su javno dostupni zapisnici sa sednica nadzornih tela preduzeća u proteklih 12 meseci?	2.9%	4.5%
Da li je na sajtu objavljen popis imovine (ili informacija o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine - nekretnine, vozila i sl) preduzeća?	52.9%	16.7%
Da li su na sajtu objavljeni kvartalni izveštaji o realizaciji programa poslovanja?	60.3%	NA
Da li je na sajtu objavljen godišnji plan/program poslovanja preduzeća?	64.7%	89.4%
Da li je na sajtu objavljen godišnji izveštaj o radu preduzeća?	63.2%	74.2%
Da li je na sajtu objavljen cenovnik usluga koje pruža preduzeće?	67.6%	97.0%
Da li je na sajtu objavljen izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja za prethodne 3 godine?	52.9%	62.1%
Da li su na sajtu objavljeni podaci o dugovima i kreditima preduzeća?	73.5%	89.4%
Da li su na sajtu objavljeni podaci o novčanim potraživanjima preduzeća?	47.1%	34.8%
Da li je na sajtu objavljena informacija o politici naplate potraživanja preduzeća?	0.0%	12.1%
Da li je na sajtu objavljen plan javnih nabavki za tekuću godinu?	77.9%	72.7%
Da li su pozivi za javne nabavke objavljeni na sajtu?	8.8%	54.5%
Da li su obrazložene odluke o dodeli ugovora za javne nabavke objavljene na sajtu?	5.9%	54.5%
Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa troškovima reprezentacije?	7.4%	4.5%
Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa korišćenjem službenih automobila?	14.7%	18.2%
Da li je na sajtu objavljen pravilnik/vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače?	44.1%	45.5%
Da li su na sajtu objavljeni podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača?	30.9%	24.2%
Da li je na sajtu objavljen akt kojim se utvrđuje interna struktura preduzeća, broj zaposlenih i opis njihovih radnih mesta (sistematizacija)?	35.3%	31.8%
Da li je na sajtu objavljena odluka o izboru/postavljenju direktora preduzeća?	5.9%	10.6%
Da li je na sajtu dostupan Etički kodeks?	23.5%	NA
Da li postoji posebna stranica (podstranica) na sajtu preduzeća, posvećena javnim nabavkama?	76.5%	97.0%
Da li su podaci o troškovima sponzorstava objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće ne dodeljuje sponzorstva)	67.6%	81.8%
Da li su podaci o troškovima reklamiranja, konsultantskim uslugama i marketinga objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)	70.6%	83.3%
Da li su ugovori za reklamiranje, konsultantske usluge i marketing objavljeni na sajtu? (ili je dostupna informacija da preduzeće nema ove troškove)	11.8%	9.1%
Da li su ugovori za pravne usluge (namena, iznos i sl) objavljeni na sajtu?	0.0%	0.0%

Kada se poredi stanje po pojedinačnim indikatorima u 2026. i 2021. godini, vidi se da su povećane prosečne ocene za osam indikatora, jedan je ostao nepromenjen, a za 19 su snižene (dva sadašnja indikatora nisu postojala u 2021. godini).

Zabrinjavajuća je činjenica da indikator koji utvrđuje da li je sproveden konkurs za izbor direktora beleži ogroman pad – sa 51,5% na 8,8%. To znači da samo tri preduzeća u državnom vlasništvu ima direktora koji je izabran na konkursu i kome nije istekao mandat. Veliki padovi u oblasti javnih nabavka nisu neočekivani jer je 2021. ukinuta zakonska obaveza da naručioci na svojim sajtovima objavljuju poziva za JN i izveštaje o dodeljenim nabavkama.

Preporuke

- Vlada i resorna ministarstva treba da utiču na to da **sva javna preduzeća na internet prezentacijama objave sve obavezne podatke** iz Zakona o javnim preduzećima odnosno Zakona o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu Republike Srbije, ali i druge informacije potrebne korisnicima njihovih usluga, i to **u obliku koji omogućava pretragu i kopiranje prema potrebama korisnika** (mašinska čitljivost ili barem pretraživost);
- Iako ne postoji zakonska obaveza objavljivanja informacija o javnim nabavkama na sajtovima naručilaca, imajući u vidu potrebu za obezbeđivanjem transparentnosti u radu preduzeća u državnom vlasništvu, trebalo bi predvideti obavezu da preduzeća objavljuju makar linkove koji vode ka pojedinačnim javnim nabavkama na Portalu javnih nabavki. Na sajtovima preduzeća bi trebalo da se nalaze i uputstva korisnicima – šta treba uneti od podataka u pretragu da bi se došlo do podataka o svim javnim nabavkama koje su oglašene na Portalu.
- Izmeniti **sadržinu programa rada i izveštaja o radu** preduzeća, tako da građanima bude jasnije u kojoj meri su ostvarili funkciju zbog koje su osnovana;
- Nefinansijski deo finansijskih izveštaja javnih preduzeća trebalo bi da sadrži i **informacije o primeni antikorupcijskih mera i mehanizama**.
- Propisati da **deo programa poslovanja bude i naplata potraživanja – planirani obim, dinamika ali i politika naplate**
- Bilo bi korisno da Ministarstvo privrede/Vlada **objave na jednom mestu podatke za sva preduzeća** iz svoje nadležnosti, odnosno da se deo podataka iz informacionog portala učini dostupnim javnosti.
- Preispitati efekte i **nanovo definisati politiku i pravila u oblasti donacija i sponzorstava**, i to za sva preduzeća u državnom vlasništvu;
- Definirati i argumentovati **potrebe za marketingom preduzeća u državnom vlasništvu**, kako na zakonskom nivou, tako i prilikom odobravanja finansijskih planova;
- Propisati obavezu da se objavljuju **podaci o zaključenim ugovorima i isplatama po osnovu reklame i propagande**.
- Propisati mehanizme koji bi kroz povećanu javnost u radu preduzeća **smanjili prostor za zloupotrebe u vezi sa finansiranjem političkih aktivnosti i izborne kampanje** (npr. objavljivanje informacija o korišćenju službenih vozila, reprogramu i oprostima dugova i drugim vidovima pomoći)

16